

ІНСТИТУТ
педагогічної освіти
і освіти дорослих
імені Івана Зязюна
НАПН України

**Національна академія педагогічних наук України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України**

Особливості комунікації наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників

***Калюжна Тетяна
Григорівна –
кандидат філософських
наук, старший науковий співробітник,
провідний науковий
співробітник відділу андрагогіки
Інституту педагогічної освіти і
освіти дорослих імені Івана Зязюна
НАПН України***

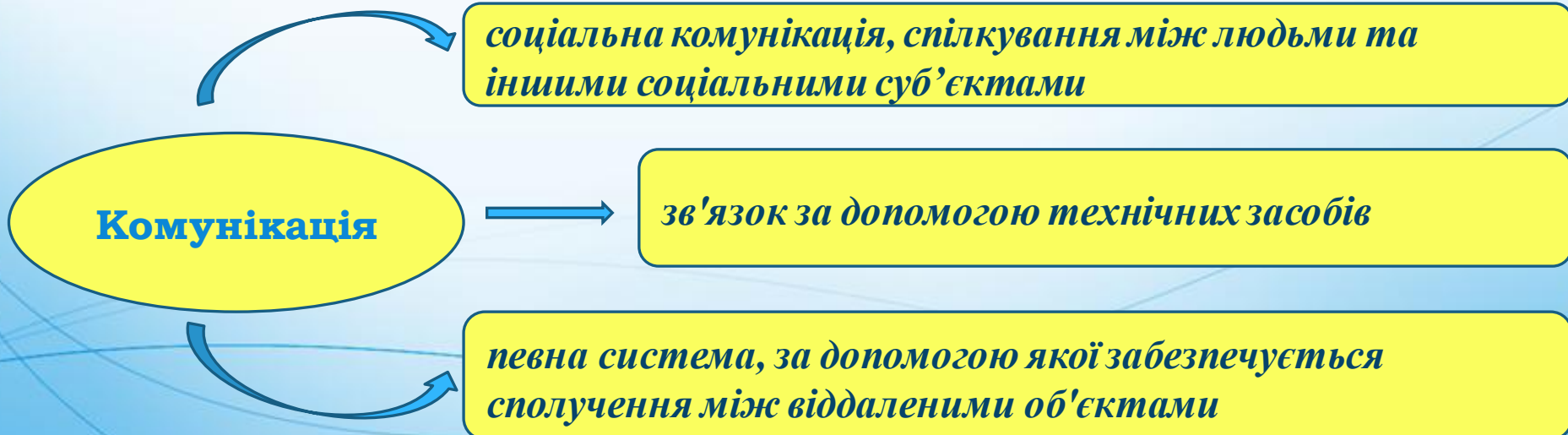
Комунікація

(communication – англ.; communicatio – латин.) –
єдність, передача, з'єднання, повідомлення

Комунікація –

технічний процес обміну інформацією між
двома і більше індивідами (або групами)

**Коли ми говоримо про комунікацію, нас перш за все цікавить те,
як інформація передається.**

ТИПОВІ ВИЗНАЧЕННЯ КОМУНІКАЦІЇ

Комунікація

механізм, за допомогою якого забезпечуються існування та розвиток людських стосунків, який охоплює всі розумові символи, засоби їх передачі у просторі та збереження у часі (Ч. Кулі)

комунікація – у широкому сенсі – соціальне поєднання індивідів за допомогою мови та знаків, установлення загальнозначущих наборів правил для різної цілеспрямованої діяльності (К. Черрі)

комунікація – це акт відправлення інформації від мозку однієї людини до мозку іншої людини (П. Сміт, К. Беррі, А. Пулфорд)

комунікація – специфічний обмін інформацією, процес передачі емоційного та інтелектуального змісту (А.П. Панфілов та інш.)

Наукова комунікація — обмін науковою інформацією (ідеями, знаннями, повідомленнями) між ученими і спеціалістами

*Це всі дії, коли
один розум
впливає на інший*

Наукова комунікація - основний механізм функціонування і розвитку науки, один з важливих механізмів її зв'язків з суспільством, є також умовою формування і особистості вченого та засіб взаємного стимулювання творчої активності.

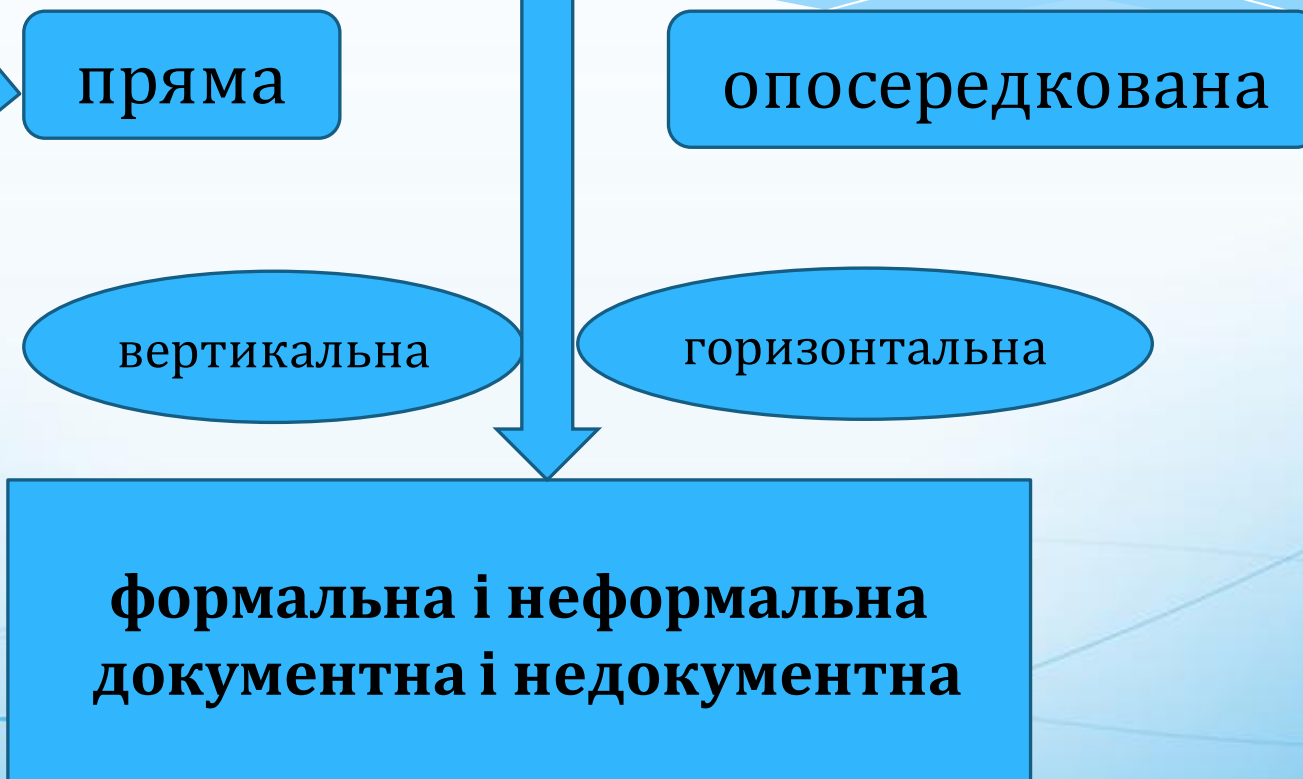

ЕЛЕМЕНТИ НАУКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Класифікація наукової комунікації

Структурна схема системи наукової комунікації

Види комунікації

усна

ПИСЬМОВА

друкована

Значну роль відіграє поділ комунікації на вербальну та невербальну.

вербальна

це звичайне використання нами рідної чи іноземної мови

невербальна

або «безмовна мова» належать міміка, жести, пози, одяг, зачіска, інтонація та тембр голосу тощо

Комунікативний корисний коефіцієнт взаємодії науково-педагогічних та педагогічних працівників зі слухачами та студентами

**60%-80%
доводиться на
невербальні
засоби,
зокрема на
міміку і жести
– 55%**

**на інтонацію
– 38%**

**вербальні
засоби
отримали
лише 7%**

**Також було доведено, що в перші секунди
спілкування 90% інформації передається і
сприймається невербальними засобами**

НАУКОВА КОМУНІКАЦІЯ

Складається з:

процесів
уявлення,
передачі і
отримання
наукової
інформації

механізмів
«функціонува
ння і розвитку
науки»

процесів формування та
розвитку особистості
вченого (обмін досвідом і
отримання нових знань)

МІСТИТЬ СУКУПНІСТЬ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ:

мовленнєву

наукову

ситуаційну

культурологічну

професійну

Мовленнєва компетентність наукової комунікації науково-педагогічних та педагогічних працівників

Рівні становлення і розвитку мовленнєвої компетентності

Мовна компетентність

(лат. *competens* — належний, відповідний) знання
учасниками комунікації норм і правил сучасної літературної мови
і вміле використання їх у продукуванні висловлювань

лексична

граматична

семантична

фонологічна

орфографічна

орфоепічна

пунктуаційна

ЕТИКЕТ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ НАУКОВИХ, НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ТА ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

**“Ніщо не обходиться нам так дешево
і не цінується так дорого, як ввічливість”.**

Сервантес

Етикет –

**це зведення норм і правил поведінки, прийнятих у відповідній
спільності людей**

Етикет –

**найважливіша частина зовнішньої культури поведінки людини, що
оформляє у систематизованому вигляді сформовані у суспільстві правила
поважного і чемного поведіння. Містять форми вітань і звертань
представлення і знайомства, поведіння в гостях і будинку, у
громадських місцях і на службі. Містить правила делікатного і тактовного
обходження з навколишніми, манери триматися, одягатися, говорити**

ЕТИКЕТ

Мовленнєвий етикет - мікросистема національно специфічних стійких формул спілкування, прийнятих і приписаних суспільством для встановлення контакту співбесідників, підтримання спілкування у певній тональності

Епістолярний етикет (Листування) . За змістом листи бувають: ділові, дружні, любовні, листи-відповіді, листи-вітання, листи-співчуття. Ділові листи – це листи, що надсилаються переважно у відповідні установи, організації, представництва, органи управління тощо. Вони повинні бути конкретні, лаконічні, максимально чітко висловлювати суть справи і причину написання (клопотання, запит тощо)

Службовий (діловий) етикет – це сукупність правил, пов'язаних з умінням тримати себе у суспільстві, зовнішньою охайністю, правильністю побудови бесіди і ведення листування, писемністю і ясністю викладу своїх думок, культурою поведінки за столом і в інших ситуаціях ділового і світського спілкування

МОВЛЕННЄВИЙ ЕТИКЕТ

ЕПІСТОЛЯРНИЙ ЕТИКЕТ (Листування)

Ділові

Дружні

*Листи-
відповіді*

*Листи-
вітання*

Ділові листи – конкретні, лаконічні, максимально чітко висловлювати суть справи і причину написання

**СЛУЖБОВИЙ
ЕТИКЕТ**

**ТЕЛЕФОННИЙ
(МОБІЛЬНИЙ)
ЕТИКЕТ**

**ПЕДАГОГІЧНИЙ
ЕТИКЕТ**

Невербальні засоби комунікації у професійній діяльності наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників

Паралінгвістика (грец. парá — «біля») — розділ мовознавства, що вивчає невербальні засоби, які разом із вербальними передають інформацію в складі мовленнєвого повідомлення, а також сукупність таких засобів.

Фонація

– фізичне явище, пов'язане з особливостями та властивостями голосу людини (сила голосу, тембр, обертони, дикція, інтонація)

Кінесика

- сукупність рухів (жестів, міміки), що застосовуються в процесі людського спілкування (за винятком рухів мовного апарату)

Наукова комунікація

- * Активна інтелектуальна діяльність, науковий пошук; педагогічне спрямування наукової ерудиції; педагогічна спостережливість; володіння педагогічною технікою; гнучкість і швидкість мислення у педагогічних ситуаціях; педагогічна творчість; професійна працездатність; висока культура мови та мовлення; володіння мімікою, тоном голосу, поставою, рухами і жестами.

Література

1. Бейлін М.В. Основи наукових досліджень: навч.-метод. пос. – Харків: ХДАФК, 2012. – 184 с.
2. Бірта Г.О., Бургу Ю.Г. Методологія і організація наукових досліджень: навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 142 с
- * 3. Богданова И. Ф. Онлайнное пространство научных коммуникаций / И. Ф. Богданова // Социология науки и технологий. — 2010. — Том 1, №. 1. — С. 140–161
- * 4. Болл Р. Научная коммуникация будущего: от книжной информации до решения проблем / Р. Болл // Междунар. форум по информ. — 2012. Т. 37, № 4. — С. 6–9.
- * 5. Горбенко Я.О. Тенденції розвитку наукових комунікацій в сучасній Україні. Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. 2009. №881. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Вип. 24. С. 167–174.
- * 6. Зелінська Н.В. «Традиційна» періодика у системі сучасної наукової комунікації: тенденції та перспективи. Наука України у світовому інформаційному просторі. Київ: Академперіодика, 2011. Вип. 5. С. 20–27.
- * 7. Копанєва В. О. Наукова комунікація: від відкритого доступу до відкритої науки. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2017. № 2. С. 35–45.
- * 8. Семенов О.М. Культура наукової української мови. – К.: Академія, 2010. – 216 с
- * 9. Ярошенко Т., Борисова Т. Наукова комунікація в цифрову епоху: з точки зору дослідників, видавців, бібліотекарів // Вісник Книжкової палати. – 2015. – № 4. – С. 44 – 49.
- * 10. Ярошенко Т.О. 2006. «Наукові комунікації XXI століття: електронні ресурси для науки та освіти України». Наукові праці. Т. 52. Вип. 39: 148-154
- * 11. Яхонтова Т.В. Сучасна наукова комунікація: жанрові інновації // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. – 2015. – Вип. 14. – С. 232 – 234. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2015_14_65
- * 12. Google. 2018. Ефремова А.А. «Интернет-коммуникация как средство мобилизации общества». Last modified 2018. <https://docplayer.ru/54842532-Internet-kommunikaciya-kaksredstvo-mobilizacii-obshchestva.html>
- * 13. Yildiz, S. 2009. «Social Presence in the Web-Based Classroom: Implications for Intercultural Communication» Journal of Studies in International Education: Vol. 13. – Issue 1: 46-65.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

- * 1. Електронна бібліотека України. Наука і освіта – URL: <https://uateka.com/uk/article/science>
- * 2. Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника – URL: <http://www.lsl.lviv.ua/index.php/uk/resursi-ifondi/elektronni-resursy/>
- * 3. Наукова бібліотека ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
URL: <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/>
- * 4. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія» URL: <https://library.ukma.edu.ua/>
- * 5. Наукова комунікація в цифрову епоху
URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:UKMA+SCDA101+2020_T1/about
- * 6. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

ІНСТИТУТ
педагогічної освіти
і освіти дорослих
імені Івана Зязюна
НАПН України

Дякую за увагу!

Відділ андрагогіки
ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України
andragogika@ukr.net

Калюжна Тетяна
tt-dd-kk@ukr.net